

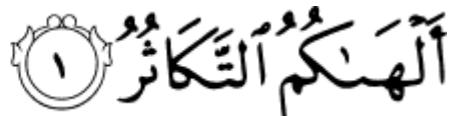
Shakii Qiyaamaa Qulqulleessuf-3

Description

Guyyaa Qiyaamatti dhugaan amanuu fi guyyaa kanaaf hojii gaarii hojjachuu fi hojii badaa irraa fagaachun of qopheessun, jirenya keessatti akka tasgabbaaâ€™anii fi kaayyoo ofii beekan nama taasisa. Kana beektu laata? Yeroo baayâ€™ee jirenyi kan nama nuffisistu fi jibbisiistuuf amantiin Rabbii fi Guyyaa Qiyaamaatti qaban dadhabaa yommuu taâ€™uudha. Sababni isaas, namni dhugaan Rabbii fi Guyyaa Qiyaamatti yoo amane, wanta gaggaarii ni hojjata hojii badaa irraa immoo ni dheessa. Kuni immoo akka gammaduu fi tasgabbaaâ€™u isa taasisa. Akkasumas, yeroo rakkoo fi balaan namatti buâ€™an rakkoo cimaa Guyyaa Qiyaama yaadachuun akka obsan nama taasisa.

Dhugumatti gaafiiwan â€œEessaah dhufte? Maaliif addunyaa tana keessa jiraatta? fi Eessa deemaa jirta?â€¢ Jedhaniif deebii kan argatan yoo Rabbii fi Guyyaa Qiyaamatti amananiidha. Gaafiiwan kanniin deebisuun immoo jirenya keessatti kaayyoo beekkamaa fi ifaa akka qabaatan nama taasisa. **Eessaah dhufte?** Deebiin eessaa, â€œRabbiin bishaan cophaa irraa na uumeâ€¢ **Maaliif addunyaa tana keessa jiraattaa?** Deebiin isaa, â€œRabbiin akkanumaan na hin uumne. Wantoota addunyaa keessa jiru ilma namaatiif uume. Ilma namaa immoo akka Isa qofa gabbaraniif uume. **Rabbiin gabbaruu** jechuun wanta Inni itti ajajee hojjachuu fi wanta Inni irraa dhoowwe dhiisudha.â€¢ **Eessaah deemaa jirtaa?** Deebiin isaa, â€œIlmi namaa erga wanta tokkotti ajajamee fi wanta badaa irraa dhoowwame, ajaja kanatti buluu ykn buluu dhiisu isaa herreega ykn qorannaa isa barbaachisaa miti ree? Guyyaan Qorannaa kuni Guyyaa Qiyaamati. Kanaafu, ilmi namaa duâ€™ee kan badu osoo hin taâ€™in yeroo muraasaf qabrii keessa erga turee booda ni kaafama. San booda wanta hojjataa tureef qoratamuun, takkaa Jannataan badhaafama takkaa immoo Jahannamiin adabama. Kunniin lamaan gahuumsa isa dhumaal ilma namaati.â€¢

Warrooni duunee achumaan ni banna jedhan dogongoranii jiru. Namni wanta hojjateef yoo hin qoratamiin maaliif addunyaa tana irratti uumame ree? Qabriin (awwaalchi) iddo dhalli namaa achumaan itti badu osoo hin taâ€™in iddo ziyaaraa (daawwanna) akka taâ€™e Qurâ€™aanni nuuf hima.

حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ

â€œBaayâ€™ifachuun isin jaatanesse (koâ€™oomse).

Hanga awwaalcha daawwattanii (dhaqxanii)â€¢ Suuratu at-Takaasur 102:1-2

Qabeenya, ijolle, sadarkaa, beekkamti fi kkf baayâ€™ifachuun fi wal dorgomuun namoota Rabbii fi Guyyaa Aakhiraan irraa isaan koâ€™oomse (dagachiise) jira. Hirriba baayâ€™ifachuun fi wal dorgomu keessaa hanga qabrii daawwatanitti malee hin dammaqan. Asitti â€œehanga duutaniâ€¢ hin jenne. Bakka kanaa, â€œHanga awwaalcha (qabrii) daawwattanii.â€¢ jedhe. Kuni kan agarsiisu bakka duraan daawwattanii hin beekne daawwattu. Akkuma namni tokko bakka tokko daawwatu daawwannaas isaa erga xumuree booda deebiâ€™u, namni qabrii keessa seenes yeroo muraasan booda ni deebiâ€™a. Guyyaan inni deebiâ€™u sunis Guyyaa Qiyaamat. Kanaafu, Guyyaan Qiyaamaa shakkii akka hin qabne ragaalee lakkaawame hin dhunneen agarsiisun ni dandaâ€™ama.

Amma ragaalee dhiyeessu irraa gara wantoota ragaalee kanniin akka fudhatan nama gargaaranitti haa ceenu.

7.Sammuu fi dhageettiofiitti fayyadamuâ€“ namoonni yeroo baayâ€™ee sababa qaamolee kanniinitti hin fayyadamiin, miidhaa fi adabbii hamaa dhandhamu. Guyyaa Qiyaamaa warrooni ibidda seenan sababa sammuu fi dhageetti isaanitti fayyadamanii Rabbii fi guyyaan Qiyaamatti amanuu dhiisu isaanii irraa kan kaâ€™e garmalee gaabbu. Rabbiin ni jedha:,

وَلِلَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابٌ جَهَنَّمُ وَلِئِسَ الْمَصِيرُ

â€œIsaan Gooftaa isaanitti kafaraniif adabbii Jahannantu jira. Iddoon gahuumsa waa fokkate!

إِذَا الْقُوَافِيَهَا سَمِعُوا هَاشِيقًا وَهِيَ تَفُورُ

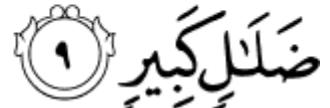
Yeroo ishee (Jahannam) keessatti darbamanis, osoo danfaa jirtuu ishee irraa [sagalee akka] halaaka harree dhagahu.

تَكَادُ تَمِيزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أَلْقَى فِيهَا فَوْجٌ سَاهِمُ خَرَّنَهَا الْقَرِيبَاتُكُنْ

Dallansuu irraa kan kaâ€™e cicciutti dhiyaatti; dhawaata gareen wahii ishii keessatti darbamuun waardiyyaan ishii, â€œSila Akeekachisaan isinitti hin dhufnee?â€¢[jechuun] isaan gaafata.

قَالُوا بَلَىٰ قَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَّبُنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي

â€œEeyyen; dhugumatti akekkachisaan nutti dhufeera, garuu ni sobsiifne. â€˜Rabbiin homaa hin buufne; isin jallinna guddaa keessa jirtu.â€™ jenneen.â€¢ jedhu.

وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كَانَ فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ ١٠

â€œOsoo kan **dhageenyu** yookiin kan **xinxallinu** taanee, silaa warra ibidda bobaâ€™aa keessaa hin taanu turre.â€¢ jedhan.â€¢ Suuratu Al-Mulk (Tabaarakah) 67:6-10

Dhuguma jedhan! Osoo ragaalee isaanitti dhiyefamu dhagayanii ykn itti xinxallanii silaa warra ibiddaa keessaa hin taâ€™anii turan. Ragaalee akka aduu ifu irraa waan garagalanii Rabbii fi Guyyaa Qiyaamatti kafaraniif, gahuumsi isaanii akkanatti fokkate.

Kanaafu, namni tokko Aaya (keeyyata) Qurâ€™aanaa gurraan dhageefachuu, dubbisuu fi hubachuun ykn mallatoolee samii fi dachii keessa jiran itti xinxalluun salphatti Rabbitti amanuu dandaâ€™a.

Akkasumas, ragaalee fi mallatoolee Guyyaa Qiyaamaa agarsiisan itti xinxalluu fi Guyyaa kanaaf of qopheessun adabbii Jahannam armaan olitti ibsame irraa akka baraaramu isa/ishii taasisa.

8.Jaalalaa duniyyaa hirâ€™isuu-addunyaa tana kaayyoo olâ€™aanaa godhachuu osoo hin taâ€™in aakhira ittiin bitachuuf itti fayyadamuudha.

9.Sadaqaaâ€™“ Rabbiif jedhanii fi mindaa aakhira barbaadanii sadaqaa kennuun amantiin Guyyaa Qiyaamaaf qaban guddaa akka taâ€™e agarsiisa. Namni yommuu sadaqaa kennu jaalala duniyaaf qabu hirâ€™isuun Aakhiratti Jannata qananiin guuttamte hawwa. Kuni immoo imaana isaa/ishii dabala.

Muâ€™aaz ibn Jabal irraa akka odeefametti, Muâ€™aaz akkana jedha: Imala irratti Ergamaa Rabbii (SAW) waliin ture. Ganama tokko osoo deemnu isatti dhiyaachun akkana jedhe, â€œYaa Ergamaa Rabbii! Hojii Jannata na seensisuu fi ibidda irraa na fageessu natti himi.â€¢ Innis ni jedhe, â€œ Dhugumatti wanta guddaa gaafatte garuu nama **Rabbiin laaffiseef irratti laafadha**. Rabbiin qofa ni gabbartha homaa Isatti hin qindeessitu. Salaata sirnaan salaatta, zakaa ni kennita, Ramadaana ni soomta, Hajjii ni hajjita.â€¢ Ergasii ni jedhe, â€œBalbaloota keeyrii (waan gaarii) sitti akeeku? Soomni gaachana,akkuma bishaan ibidda dhaamsu sadaqaanis badii dhaamsiti (haaqxi); salaata halkan **qixxee namtichi** salaatu. Ergasii [Qurâ€™aana irraa] â€œCinaachi isaanii ciisicha irraa ni fagaatti.â€¢ hanga â€œmindaa waan isaan hojjataa turaniif jechaâ€¢ gahuutti ni qaraâ€™e (suuratu as-sajdah 32:16-17) â€¢.â€¢ [Sunan Ibn Majah 3973](#)

Soomni gaachana yommuu jedhu ibidda ykn badii irraa eegumsa namaaf taâ€™a. Kanaafu, soomun, sadaqaa kennuu fi halkan salaatin dukkana badii namarrraa saaqun ifa akka argan nama taasisa.

10.Ibaadaa keessatti madaallamaa taâ€™uuâ€“ibaadaa keessattis taâ€™ii jirenya guyyaa guyyaa keenya keessatti madaalaa eeggachun milkaaâ€™innatti nama baasa. Wanta itti ajajamne dhiisun hanqinna fi adabbitti kufuu hin qabnu. Akkasumas, wanta itti ajajamne hojjachuu keessatti daangaa darbuun of miidhu hin qabnu. Ergamaan Rabbii (SAW) akkana jedhan:

Rabbiin ni jedha:

فَأَسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغُو إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ

â€œAkkuma ajajamtetti gadi dhaabbadhu. Isaan si waliin tawbataniis [gadi haa dhaabbatan]. Daangaas hin darbinaa. Dhugumatti Inni (Rabbiin) waan isin dalagdan Argaadha.â€ suuratu Huud 11:112

Rabbiin Ergamaa Isaati fi warroota amanan istiqamatti ajaja. Istiqamamaa jechuun wanta itti ajajaman hojjachuu irratti gadi dhaabbachuu fi wanta irraa dhowwaman irraa fagaachu itti fufuudha. Itti aanse daangaa darbuu irraa isaan dhoowwa.

11. Hiriyaa badaa fi jallattootaf ajajamuu fi hordofuu dhiisu “ namoonni baayâ€“een jireenya keessatti gadadoo fi dararaa adda addaa kan arganiif hiriyaa badaa fi jallattootaf ajajamuudha. Hiriyaa ykn jallattoota akkeessun waan badaa hojjatu. Ergasii adabbii wanta hojjatanii ni dhandhamu. Guyyaa Qiyaamas hirriyyaan hiriyaa akka ajiifatu (waqqasu), hordoftooni jallattoota ykn hoggontoota akka ajiifatan Rabbiin keenya nutti hima. Isaan keessaa mee muraasa haa ilaallu.

â€œGuyyaa miidhaa hojjattoonni, â€œOsoo Ergamicha waliin karaa sirrii qabadhe jiraadhee maal qabaa!â€ jedhee [gaabbidhaan] harka isaa lamaan ciiniuu [yaadadhu].

Yaa badii kiyya! Odoo ebaluun jaalalle onnee taasifachuu baadhee maal qabaa! Dhugumatti Gorsi (Qurâ€™aanni) erga natti dhufee booda irraa na jallisee jira; sheyxaannis namaaf salphisaa taâ€™eeraâ€ Suuratul Furqaan(25):27-29

Zaalimni (namni miidhaa hojjatu) Guyyaa Qiyaamaa osoo karaa Ergamaa Rabbii (SAW) hordofee, Isaa fi haqa inni fidetti amanee jiraadhe maal qaba jechuun gaabbi hamaa gaabba. Garuu gaabbin kuni homaa isa hin fayyadu yeroon waan irra darbeef. Yaa badii koo! Sheyxana namaa ykn jinnii akka karaa qajeelaa hin hordofne fi zikrii Rabbii irraa akka jalladhu na taasise osoo hiriyaya (jaalalle) godhachuu baadhe maal qabaa! Sheyxanni nama fi jinni jallinna inni irra jiru itti bareechisa. Haqaa fi wanta gaarii immoo itti fokkisa. San booda dhiise biraatara. Kanaafu, namni qaruuten sheyxanni wanta baddaa

yommuu itti hasaasu fudhachuu hin qabu. Fakkeenyaf, Guyyaa Qiyaamaa ni dhufaa itti qophaaâ€™i yommuu jedhaniin, sheyxaanni, â€œGuyyaan Qiyaamaa hin jiru.â€¢ Jechuun namatti hasaasa. Takkaa sheyxaanni ijaan hin mulâ€™anne nama keessaa namatti hasaasa takkaa immoo namni jallataan dhufe namatti hasaasa.

12. Adabbii fi badhaasa addunyaa fi aakhira yaadachuuâ€“ yommuu sheyxaanni shakkii ykn yaada baddaa natti darbuu, wanti jalqaba matatti na dhufu karaa sirrii irraa yoo bahe adabbii na qunnamuu fi badhaasa dhabuudha. Namni yoo Rabbii fi guyyaa Qiyaamatti kafaree addunyaa tana keessatti jirenyaa dhiphoo fi gammachuu hin qabne jiraata. Aakhiratti immoo adabbii kana caalu dhandhama. Namni Rabbii fi Guyyaa Qiyaamatti amanu immoo addunyaa tana keessatti tasgabbi qalbii argata. Aakhiratti immoo Jannata qananiin guuttamte argata. Kana lamaan wal bira qabnee yommuu madaallu, kufrii garmalee akka jibbinuu fi imaanaa akka jaallannu nu taasisa. Duâ€™aayi tanaan kutaa kana nan xumura.

**اللهم حبّت إلينا الإيمان وزيننا في قلوبنا وكرزَة إلينا الكفر والفسق
والعصيان واجعلنا من الزاهدين**

Allahumma habbib ileynal iimaana wa zayyinhu fii quluubinaa wa karrih ileynal kufra wal-fusuuqa wal-isyaana wajâ€™alnaa mina raashidiin.

â€œYaa Rabbii! Iimaanaa nu jaallichisii, qalbii teenya keessatti bareechisi; kufrii, fusuuqa fi isyaana nu jibbisiisi. Warroota qajeelan keessaa nu taasisi.â€¢ ([Tafsiir ibn Kasiir](#))

Gunduunfaa

âœ• Rabbii fi Guyyaa Qiyaamatti amanuun jirenyaa keessatti gaafiiwan, â€œEessaadhu? Maaliif as jiraadha? Eessa deemaa jira?â€¢ jedhan akka deebisan nama gargaara. Kuni immoo kaayyoo ifaa akka qabaatanii fi hin dhamaane nama taasisa.

âœ• Guyyaa Qiyaamatti amanuun balaa fi rakkoo adda addaa nama muudatu irratti akka obsan nama gargaara. Rakoon addunyaa tanaa rakkoo Guyyaa Qiyaamatin wal bira yommuu qabamu baayâ€™ee xiqqaa waan taâ€™eef.

âœ• Dhageetti, argituu fi sammuutti fayyadamuun Rabbii fi Guyyaa Qiyaamatti amanuun adabbii Jahannam jalaa akka bahan nama taasisa.

âœ• Sadaqaan kenu bartee godhachuun jaalala addunyaa fi haafaâ€™insa hirâ€™isuun addunyaa keessatti akka tasgabbaâ€™an nama godha. Sadaqaan tuni Rabbii qofaa fi mindaa Aakhira barbaadun yoo kennamte imaanii akka dabalu taasisa. Sadaqaan badii waan haaqxuf.

âœ• Hiriyyaa badaa fi jallattootaf ajajamuun fi hordofuun badii fi adabbii hangana hin jedhamnetti nama geessa.

âœ• Jirenyaa keessatti madaallamaa taâ€™uun fiixe milkaâ€™inna irra akka ijjatan nama taasisa. wa aakhiru daâ€™awanaa ani Alhamdulillahi Rabbil aalamiin

Date Created

March 17, 2018

Author

admin